

Nr 1139

PRACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Rachunkowość a controlling

Redaktor naukowy
Edward Nowak

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2006

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Jan Lichtarski, Adam Nowicki, Zdzisław Pisz,
Waldemar Podgórski, Wanda Ronka-Chmielowiec, Jan Skalik, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Krystyna Brzozowska, Mieczysław Dobija, Władysław Filar, Waldemar Gos,
Maria Hass-Symotiuk, Wiktor Krawczyk, Andrzej Piosik, Henryk Ronek, Jan Turyna*

Redaktor Wydawnictwa

Dorota Pitulec

Korektorzy

Aleksandra Śliwka, Joanna Świrska

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2006

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 505/06

Spis treści

Wstęp	9
Jacek Adamek: Obszary oceny aktywności zabezpieczeniowej instytucji poręczeń kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorstw a rola ich rachunkowości.....	11
Agnieszka Bieńkowska, Zygmunt Kral, Anna Zabłocka-Kluczka: Rachunek kosztów działań w obszarze marketingu.....	21
Magdalena Burzykowska: Wykorzystanie współczynnika lambda w ocenie płynności finansowej przedsiębiorstwa.....	29
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Koszty kontrolowane i niekontrolowane w zakładzie ubezpieczeń.....	40
Anna Ćwiakła-Małys: Problem budżetowania kosztów uczelni państwowej w warunkach nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – zarys problemu.....	48
Tomasz Dyczkowski: Monitoring finansowy w zarządzaniu organizacjami charytatywnymi na przykładzie stacji opieki.....	56
Joanna Dynowska: Ocena wykorzystania rachunków kosztów stosowanych w przedsiębiorstwach województwa warmińsko-mazurskiego.....	68
Beata Filipiak: Budżetowanie środków pieniężnych – procedura i znaczenie jako instrumentu zarządczego	77
Justyna Franc-Dąbrowska: Metodyczne aspekty szacowania wartości przedsiębiorstwa.....	84
Kazimierz Gorczyński: Controlling w teorii i w praktyce.....	95
Dorota Gubicz-Stachowiak, Małgorzata Kwiecińska: Sprawozdawczość spółki zależnej jako źródło informacji dla controllingu finansowego.....	104
Magdalena Anna Iwaniec: Analiza wskaźnikowa w controllingu sprzedaży.....	112
Elżbieta Janczyk-Strzała: Wdrażanie i organizacja controllingu w przedsiębiorstwach produkcyjnych. Analiza wyników badań.....	120
Agnieszka Jurga: System sprawozdawczości jednostki budżetowej jako źródło informacji decyzyjnej.....	144
Zdzisław Kes: Klasyfikacje budżetów – ujęcie praktyczne.....	150
Katarzyna Kluska: Audyt wewnętrzny w organizacjach gospodarczych – perspektywy rozwoju.....	158
Joanna Kogut: Rachunek kosztów jako podstawa budżetowania i kontroli kosztów w zakładzie opieki zdrowotnej.....	166
Dariusz Koszeła: Budżetowa metoda zarządzania przedsiębiorstwem produkcyjnym.....	175
Roman Kotapski: Model systemu budżetowania w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych.....	183

Mirosław Kowalczyk: System rachunku kosztów działań w obszarze IT na przykładzie instytucji finansowej.....	194
Michał Jerzy Kowalski: Rachunek kosztów działań w szkołach wyższych...	205
Wojciech Dawid Krzeszowski: Zabezpieczanie przepływów pieniężnych dotyczących przyszłych transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych w świetle prawa bilansowego i podatkowego.....	216
Grzegorz Lew: Monitorowanie dokonań ośrodków odpowiedzialności.....	227
Beata Lewicka: Praktyczne aspekty budżetowania w samodzielnym publicznym zakładzie opieki zdrowotnej.....	233
Monika Łada: Budżety projektów.....	242
Anna Łapińska: Wykorzystanie systemów informacyjnych w procesie podejmowania decyzji.....	252
Teresa Maszczak: Rachunek kosztów i wyników na potrzeby zarządzania jednostkami spółdzielczymi przetwórstwa mleczarskiego.....	262
Jarosław Mielcarek: Funkcja dźwigni operacyjnej w analizie zmian zysku.....	273
Bożena Nadolna: Identyfikacja kosztów outsourcingu w rachunkowości.....	284
Łukasz Obłodecki: Organizacyjne bariery wdrażania budżetowania w przedsiębiorstwie zależnym.....	295
Wojciech Ostojski: Controlling w banku spółdzielczym – założenia i cele....	304
Robert Paradecki: Rachunek kosztów cyklu życia produktu bankowego.....	310
Ewa Pasieczna: Uwarunkowania szacunkowego ustalenia podstawy opodatkowania.....	322
Olga Pewniak-Kaliska: Systemy zarządzania kosztami sprzyjające procesowi wytworzenia produktów.....	329
Michał Poszwa: Problemy oceny opłacalności podatkowej spółki osobowej i kapitałowej.....	340
Sabina Pydo: Koszty działalności badawczo-rozwojowej w przedsiębiorstwach województwa podkarpackiego na podstawie badań ankietowych...	353
Jolanta Rubik: Wykorzystanie controllingu w zakładach energetycznych....	360
Agnieszka Siewiera: <i>Capital budgeting</i> jako podstawa decyzyjna w analizie rachunku inwestycyjnego.....	371
Krystyna Skoczylas: Istota i projekt rachunku kosztów logistyki w przedsiębiorstwie handlowym.....	380
Elżbieta Sobów: Proces budżetowania w przedsiębiorstwie produkcji pasz...	389
Piotr Szczypa: Zastosowanie rachunku cyklu życia produktu w działalności proekologicznej przedsiębiorstw	398
Katarzyna Szymczyk-Madej: Kontrola ogólna i kontrola aplikacji w systemie informatycznym rachunkowości.....	405
Dariusz Wieczorek: Proces tworzenia budżetów projektów.....	415
Irena Ziętowska: Koszt witryny internetowej.....	425
Natalia Zimniewicz: Elementy kalkulacji kosztów i marż w wyznaczaniu rynkowej wartości cen transferowych.....	432

Joanna Zuchewicz: Problematyka wdrożenia rachunku kosztów jakości w przedsiębiorstwie.....	441
---	-----

Summaries

Jacek Adamek: The Areas for Hedging Activity Assessment of Credit Guarantee Institutions for SME versus the Role of Their Accountancy.....	20
Agnieszka Bieńkowska, Zygmunt Kral, Anna Zabłocka-Kluczka: Activity Based Costing in Marketing.....	28
Magdalena Burzykowska: The Use of Lambda Ratio in Financial Liquidity Evaluation	39
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Controllable and Uncontrollable Costs in Insurance Companies.....	47
Anna Ćwiakala-Malys: The Problem of Cost Budgeting in a Public College under a New Act on Higher Education.....	55
Tomasz Dyczkowski: Financial Monitoring in Management of Charities. The Example of a Home Care Centre.....	67
Joanna Dynowska: The Evaluation of the Use of Modern Cost Accounting System in Companies Based in Warmińsko-Mazurskie Voivodeship.....	76
Beata Filipiak: Cash Budget – Procedure and Meaning as for a Management Instrument.....	83
Justyna Franc-Dąbrowska: Methodical Aspects of Corporate Valuation.....	94
Kazimierz Gorczyński: Controllership in Theory and Practice.....	103
Dorota Gubicz-Stachowiak, Małgorzata Kwiecińska: Subsidiary Reports as a Source of Information in Finance Controllership.....	111
Magdalena Anna Iwaniec: Ratio Analysis in Sales Controllership.....	119
Elżbieta Janczyk-Strzała: Implementation and Organisation of Responsibility Areas in Production Companies.....	143
Agnieszka Jurga: The System of Reporting of a Budgetary Unit as a Source of Information in a Decision-Making Process.....	149
Zdzisław Kes: The Classifications of Budgets – the Practical Approach.....	157
Katarzyna Kluska: The Internal Audit in Economic Entities – The Prospects of Development.....	165
Joanna Kogut: The Cost Accounting of as the Basis for Cost Budgeting and Cost Control in a Medical Health Care Enterprise.....	174
Dariusz Koszela: Budget Method of a Production Enterprise Management....	182
Roman Kotapski: The Model of the Budgeting System in Construction Companies.....	193
Mirosław Kowalczyk: Activity Based Costing System in IT Area Exemplified on Financial Institution.....	204
Michał Jerzy Kowalski: Activity Based Costing in Colleges.....	215
Wojciech Dawid Krzeszowski: Hedging Future Cash Flow Transactions through Derivatives in the Context of Act on Accountancy and Tax Law.....	226

Grzegorz Lew: Performance Monitoring of Responsibility Centres.....	232
Beata Lewicka: The Practical Aspects of Budgeting in Independent Public Health Care Institution.....	241
Monika Łada: The Budgets of the Projects.....	251
Anna Łapińska: The Use of Information Systems in the Process of Decision Making.....	261
Teresa Maszczak: Cost and Effect Accounting for Purposes of the Milk Processing Industry Management.....	272
Jarosław Mielcarek: Function of the Operating Leverage in the Profit Variations Analysis.....	283
Bożena Nadolna: The Identification of Outsourcing Costs in Accounting.....	294
Łukasz Oblodecki: Organizational Barriers of Budgeting Implementation in a Subsidiary.....	303
Wojciech Ostojski: Controllershship in a Co-Operative Bank – Foundations and Purposes.....	309
Robert Paradecki: Product Life Cycle Costing in a Bank.....	321
Ewa Pasieczna: The Conditions of Tax Base Estimation Setting.....	328
Olga Pewniak-Kaliska: Manufacturing-Friendly Cost Management Systems....	339
Michał Poszwa: The Problems of Tax Profitability Evaluation in Personal Partnerships and Capital Companies.....	352
Sabina Pydo: Research and Development Costs in Companies Based in The Podkarpacie Province on The Basis of Questionnaire Researches.....	359
Jolanta Rubik: The Use of Controllershship in Energetics Companies.....	370
Agnieszka Siewiera: Capital Budgeting as a Basis of Investment Appraisal...	379
Krystyna Skoczylas: The Essence and Draft of the Cost Accounting in the Area of Logistics.....	388
Elżbieta Sobów: The Process of Budgeting in a Fodder-Making Company.....	397
Piotr Szczypa: Application of Product Life Cycle Costing in Pro-Ecological Activity of Enterprises.....	404
Katarzyna Szymczyk-Madej: General Control and Application Control in an Accounting Information Systems.....	414
Dariusz Wieczorek: A Process of Project Budgeting.....	424
Irena Ziętowska: Cost of The Website.....	431
Natalia Zimniewicz: Elements of Cost and Margin Calculation in Setting the Market Value of Transfer Prices.....	440
Joanna Zuchewicz: The Problem of Quality Costing Implementation in an Enterprise.....	447

Wstęp

Controlling jest koncepcją zarządzania organizacjami gospodarczymi opartą na rachunkowości. Rachunkowość ukierunkowana na controlling powinna odgrywać rolę systemu informacyjnego zasilającego w informacje poszczególne jednostki decyzyjne przedsiębiorstwa. Z punktu widzenia celów controllingu rachunkowość jest systemem gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji zarządczych.

Ważna rola rachunkowości w systemie informacyjnym controllingu jest związana z pomiarem i dokumentacją rezultatów działalności jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa. Rachunkowość generuje na potrzeby controllingu informacje na ten temat w postaci wewnętrznych sprawozdań i raportów sporządzanych okresowo. Ponadto zadaniem rachunkowości jest dostarczanie informacji według zasady *ad hoc* w celu zabezpieczenia informacyjnego podejmowania różnych decyzji w miarę pojawiających się potrzeb.

Niniejszy zeszyt Prac Naukowych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu zawiera zbiór 46 artykułów naukowych, poświęconych różnym elementom systemu informacyjnego rachunkowości. Artykuły te dotyczą zasad i procedur tworzenia informacji w rachunkowości z uwzględnieniem potrzeb informacyjnych controllingu oraz prezentują rozwiązania metodyczne odgrywające rolę instrumentów wspomagających realizację funkcji controllingu. Część artykułów dotyczy zagadnień teoretycznych, inne zaś ukazują praktyczne zastosowania określonych koncepcji w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach.

Pragnę wyrazić nadzieję, że niniejszy tom będzie stanowić przyczynek do rozwoju koncepcji controllingu opartej na rachunkowości i doskonalenia systemu informacyjnego rachunkowości.

Edward Nowak